СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 85. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 16-го квітня 1942. No. 85. Jersey City, N. J., Thursday, April 16, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

В Вашингтоні Загальне Обурення на Уряд Петена за Допущення до Влади Ляваля, Речника Тісної Співпраці з Гітлером - Радять Кінчити з Політикою Замирення і Забрати Франції Землі, Потрібні для Ведення Війни

ЗАНОСИТЬСЯ НА РАДИКАЛЬНУ ЗМІНУ ПОЛІТИКИ ВІДНОСНО ФРАНЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Політичні переміни у Франції та поворот до уряду Петена Пера Ляваля, явного проповідника французько-німецької „співпраці", матиме далекойдучий вплив на хід дальших американсько-французьких відносин. Адмірал Вилйем Лейгі, американський амбасадор у Віші, правдоподібно буде негайно покликаний зложити докладний звіт про це, що означає поворот Ляваля для Франції та американсько-французьких відносин. Очікуючи на звідомлення від амбасадора, підсекретар стейту Сомнер Велес здержався від будьяких коментарів на цю тему. Це саме й президент Рузвелт. Одначе є таке загальне переконання, що американсько-французькі відносини вже ввійшли не лише в цілком нову стадію, але стали дуже напруженими та критичними. Від двох майже років, цебто від упадку Франції, департамент стейту уживав всіх засобів, щоб відтягнути Петена від співпраці з Гітлером. Виглядало, що під впливом Америки Петен опирався німецькій пресії. Але поворот Ляваля як „голови уряду" означає, що влада Петена фактично перейде в його руки, а старий маршал остане лиш символом, без влади і політичної сили. В урядових колах передбачають, що Ляваль не тільки що може віддати французьку фльоту німцям, але ще може впхнути саму Францію у війну проти Обєднаних Держав. Ось тому многі з послів домагаються, щоб довше не ждати, а скінчити з політикою замирення і забрати Франції ті посілости, що є потрібні Обєднаним Державам з огляду на війну.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕДБАЧУЄ ВІЙНУ ВІД ДВОХ ДО ТРЬОХ ЛІТ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявив, що забере 2 або 3 роки, щоб закінчити цю війну переможно та врятувати нашу цивілізацію, в якій живемо. Говорячи до екзекутивної ради Пан-Американської Юнії, він твердив, що не зважаючи на важні проблеми, Обєднані Держави збирають потрібні сили та остаточно таки виграють війну. Далі президент Рузвелт закликав американські республики до спільних зусиль у війні, як також до підготовки в справі заведення дійсного та справедливого миру.

АМЕРИКА БУДУЄ 100 НОВИХ СУБМАРИН

ВАШИНГТОН. — Конгресмен Винсон, голова комісії морських справ в палаті послів, вніс законопроект, в якому домагається одного біліона долярів на конструкцію 100 нових субмарин. Винсон заявив, що субмарини й літаконосці являються могучою зроєю в теперішній війні. Програма будови тих субмарин, що дасть Америці понад 300 підводних суден, буде не тільки сильною зброєю проти Японії на Пацифіку, але також проти німців на Атлянтику.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ПЕРЕСИЛАТИ ПОЧТОЮ „СОШЕЛ ДЖОСТИС"

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд заборонив пересилати почтою тижневик „Сошел Джостис", який видає відомий ізоляціоніст о. Чарлз Е. Каґлин в Роял Овк, Міш. Причиною тої заборони має бути це, що згаданий журнал безнастанно критикує американський уряд за його воєнне змагання, поширюючи заразом в Америці цю проти-американську пропаґанду, яку ведуть проти неї її вороги. Ще перед цею війною о. Каґлин та його тижневик були проти президента Рузвелта, проти Великої Британії, жидів і Советської Росії. По вході Америки до війни ця кампанія цілком не припинялася, а ведеться далі. Ось тому департамент справедливости постановив відібрати ґазеті почтовий дебіт.

ПАРТІНАКС ПРО РОЛЮ ЛЯВАЛЯ

ВАШИНГТОН. — Відомий французький журналіст Пертінакс (Андре Жеро) пише, що Ляваль стане жорстоким і безоглядним диктатором Франції. З його появою у французькому уряді зникає „Франція Віші", а на політичну арену входить „Франція Квізлінґа", бо фактично, пише Пертінакс, Ляваль буде французьким Квізлінґом в повному того слова значінні. За осягнення тої влади Ляваль змагався цілими роками й навіть найбільші поразки ніколи не заломлювали його на тому шляху. Він міняв свої програми, з соціяліста став фашистом, щоб тільки добитися своєї мети. Ляваль знає, пише Пертінакс, що на цю карту він ставить все, що має, політичну карієру, цілу свою будуччину й життя. Тому буде вірно співпрацювати з німцями, бо знає, що їх кінець означатиме кінець також його карієрі та його самого.

ТЯЖКІ БОЇ НА ОСТРОВІ СЕБУ; ПОНОВНІ РЕЙДИ НА КОРЕҐІДОР

ВАШИНГТОН. — Департамент війни подає, що на цілому острові Себу, що лежить на північ від Мінданао, а на південь від Лузону, йдуть завзяті бої з японськими наїздниками. Ще минулого тижня японці висадили на цей остров 12,000 війська, яке стало робить наступ вперед. Хоч ворог перевищає американські війська чисельно то проте американці ставлять завзятий опір і примушують ворога дорого платити за кожну пядь здобутої території.

КОРЕҐІДОР. — Ґен. Вейнрайт подає, що японські літаки бомбардували твердиню Кореґідор кілька разі, одначе шкоди великої не заподіяли. В приказі до своїх військ ґен. Вейнрайт заявив, що підходи ворога намовити оборонців Кореґідору зложити зброю нанівщо не здадуться, бо американці будуть битися до останнього, а добровільно не здадуть своїх позицій.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ ПІДМОРСЬКОЇ БОРОТЬБИ

ВАШИНГТОН. — Морські власти подають, що ворожі субмарини затопили чотири кораблі. Один корабель обстріляла субмарина таки на очах соток людей, що приглядалися з берега, вбиваючи 19 членів залоги й посилаючи сам корабель на дно моря. Крім того затоплено два торговельні кораблі середньої величини, а один меншої. З тих кораблів згинуло чотири особи, а 8 далі бракує. Решта врятувалися з життям.

БОМБАРДУВАННЯ ФРАНЦІЇ

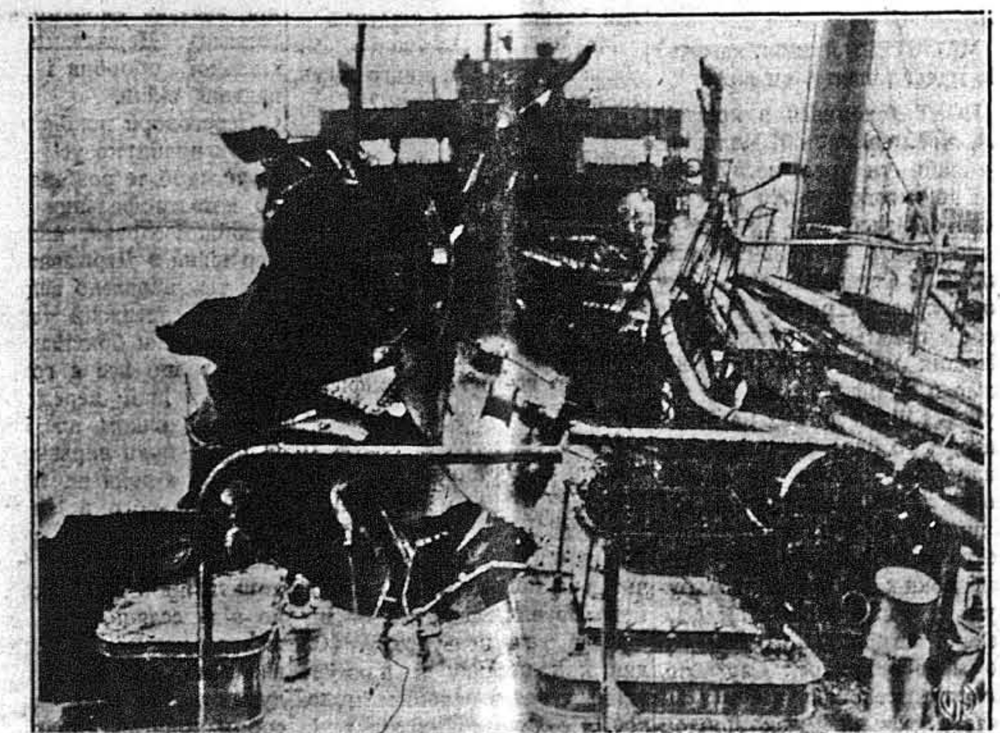
ЛОНДОН. — Британська повітряна сила в білий день бомбардувала майже десять годин безперестанку ту частину Франції, що знаходиться під окупацією німців. За той час британці втратили лише чотири своїх літаків. Німці також втратили чотири, а крім того потерпіли їхні мілітарні центри і фабрики. Зо свойого боку німці виконали масовий налет на англійське побережжя і теж бомбардували ріжні точки, вбиваючи 14 цивільних осіб, а ранячи кількадесять. Над Англією німці втратили шість літаків.

ВІДСТУП В БУРМІ

ЛОНДОН. — Британські і китайські війська постійно відступають перед напором японських військ. Останні підходять чимраз ближче до нафтових піль в Єнанґяюнґ. Британські літаки виконали несподіваний наїзд на японську повітряну базу на островах Андаман і знищили 13 японських повітряних лодок. Зновуж американська добровольча ескадра летунів, що служить при китайськім війську, в повітряній битві знищила 10 японських літаків.

НІМЕЦЬКІ ЛІНІЇ БІЛЯ ХАРКОВА ПРОРВАНІ

БЕРН. — Представник советських збройних сил заявив, що армія маршала Тимошенка зробила прорив в німецьких оборонних лініях в Донецькому Басейні, недалеко Харкова. Зновуж на фронті біля Вязми, подають советські джерела, советські війська в силі 90,000, розпочали офензиву на німецькі укріплення. Берлінське радіо ствердило, що советські наступи біля Вязми мали місце і що в деяких місцях вони перервали німецькі комунікації.

ПЕРЕМІГ ГІТЛЕРІВ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН. — Німецьке торпедо поцілило цей нафтовоз і майже розбило його на двоє. Все таки нафтовоз вспів доїхати до одного атлянтійського порту власною парою, і то без утрати вантажу. Хоча корабель був повний нафти, нафта не заялася й більшість її була вирятувана. Про силу вибуху дає поняття покривлені сталеві плити й штаби.

ЛЯВАЛЬ ЗНОВ ПРИ ВЛАДІ, ФРАНЦІЯ НА ПЕРЕДОДНІ НОВИХ ПОДІЙ

ВІШІ. — Під натиском німців маршал Петен знов приняв до свойого міністеріяльного кабінету Пера Ляваля, якого рік і чотири місяці тому Петен викинув з кабінету за те, що той занадто нахабно пер Францію до співпраці з німцями. Ляваль тепер дістав позицію міністра закордонних справ, якгеж віцепреміера Франції. Та здається, що він фактично буде виконувати ролю самого преміера, бо маршал стане лише фіґурою без дійсної сили. Адмірал Дарлян втратив дещо зо своєї сили, але далі залишається командантом великої французької фльоти, як теж міністром домашньої оборони. Вкупі з тими перемінами французький уряд дав гостру відповідь Америці на те, що вона впровадила в рівниковій французькій кольонії в Африці, захопленій тепер військами ґен. Де Ґоля, свій конзулят. Ця зміна викликала в світі велике враження. Тепер є поважні побоювання, що Франція піде цілковито на співпрацю з Німеччиною, а навіть готова віддати їй свої збройні сили, зокрема фльоту. Французький уряд зарядив припинення ріомського процесу в його нинішнім характері. Цей процес буде відновлений по певнім часі, але в цілковито іншій формі. Його завданням буде те, чого вже від давна німці домагались: не ствердження вини, чому Франція програла, тільки приняття вини на Францію, за те, що в Европі вибухла війна.

ВІДГОМІН ФРАНЦУЗЬКИХ ПЕРЕМІН В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН. — Британські офіційні кола, як теж широка публична опінія, занепокоєні змінами в Франції. Хоч маршал Петен і адмірал Дарлян не мали великої поваги в Англії, проте вони в очах англійців уходили за менше небезпечних, ніж Пер Ляваль. Зокрема в останніх часах опір Франції супроти німців подобався англійцям. Тепер не відомо з яких причин повстали такі зміни. Бо, дивлячись на Францію з загального міжнародного укладу, вона нині мала більше можливости опиратись німцям, ніж передтим. Чому вона саме тепер цілковито улягла німцям? В Англії також побоюються, що Франція готова станути чинно по стороні Німеччини в її війні і віддати німцям свою фльоту, як теж всі свої національні засоби. Та фльота є досить велика. Вона складається з пять тяжких панцерників, 12 кружляків і 50 контрторпедовців та 50 субмарин.

БРИТІЙЦІ ЗАТВЕРДИЛИ НОВИЙ БУДЖЕТ

ЛОНДОН. — Британський уряд затвердив буджет на цей фіскальний рік. Всіх податків й інших приходів має впливнути до державної каси на суму чотири і пів біліона фунтів стерлінґів. (Оден фунт стерлінґів виносить приблизно пять долярів). Всіх державних видатків на цей рік буде пять біліонів і 200 міліонів фунтів стерлінґів. Себто, Анґлія задумує цього року задовжитись лиш на один біліон і 300 міліонів, покриваючи чотири пятих своїх видатків з готових державних приходів.

НІМЦІ СКРІПЛЯЮТЬ ПОЗИЦІЇ ЗДОВЖ ФРАНЦІЇ

ДУВЕР. — Німецькі власти почали масові роботи здовж французького побережжя, напроти Анґлії. Те побережжя вже було досить укріплене, але після нападу анґлійців на Сен Назер німці почали те побережжя ще більше скріпляти. Вже тепер, кажуть мілітарні знавці, французьке побережжя заняте німцями, має стільки гарматньої сили, що величезна боева фльота. Те побережжя має більше сконцентрованої зброї, ніж котрий небудь німецький відтінок на советськім фронті.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ДАЛІ ПРОТИ „ДЕЙЛІ ВОРКЕРА"

ЛОНДОН. В британськім парляменті відбулась дебата над поновним відкриття анґлійської комуністичної газети, „Дейли Воркера". Деякі лорди впалаті лордів говорили, що тепер, коли комуністи працюють по боці аліянтів, нема потреби забороняти видавати в Лондоні комуністичної газети „Дейлі Воркер". Але більшість станула на іншім становищі. Більшість сказала, що „Дейлі Воркер" ніколи не був льояльним супроти Анґлії, тільки супроти якоїсь іншої, чужої потуги. Заки вибухла німецько-советська війна той сам „Дейлі Воркер" цькував проти війни і писав: „Боси з Гвайтголу і міста спрягаються разом, щоб атакувати робітників в Британії і Злучених Державах, а все це задля війни". „Хіба можна припускати, що Дейлі Воркер, якщоб зачав знову виходити, відкликав це все і осудив?" — запитували представники уряду. Після того рішено не дозволити „Дейлі Воркерови" далі виходити.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить писати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З Весною Гаддя Вилазить

Уже від кількох тижнів появляються чутки про наближаючуся кризу в Віші. Ці чутки на хвилю уставали, але потім знову появлялися, як мартовий дощ по весняній погоді. Як з наближенням весни зміна веремени просто наповняє всю атмосферу, так тепер в політичній атмосфері Европи просто заноситься на цю велику зміну: гітлерівські наймити в Віші вже не надовго будуть ховатися в землі, але вилізуть з неї на поверхню, як вилазить гаддя з приходом весни.

Натяк на весняну погоду не є зовсім припадковий, ні мимохідний. Весна є чинником, зовсім до справи причетним і сущним. Прихід весняної погоди є в війні правильно заповіддю нових кампаній. Як уступлять морози, а ще більше, як стопляться сніги, а потім висушиться весняне болото, армії почувають нове життя: вони можуть рушатися свобідніше і підвозити собі амуніцію й поживу. Весна все була сигналом для нових офензив.

З подвійною силою відноситься це до теперішньої війни, та ще до теперішньої воєнної ситуації, бо, як усім відомо, погода була незвичайно важним чинником у німецькій кампанії проти Росії. З приходом весни Німеччина приготовляється до нового походу на схід, і для скріплення його потребує повного співділання морем. Для цього їй треба звільнення заблокованої Англією італійської фльоти. Якби та дістала можність оперувати на східній частині Середземного моря, тоді німецька кампанія по суходолі на: Росію, Кавказ, Туреччину, Малу Азію, Іран, Сирію, прибрала би скоро нові види.

Для цього Німеччині треба заняти руки британців на західній частині Середземного моря, а зробити це в даний мент може тільки французька фльота. Якби вона скінчила свою бездільність і звернулася проти своїх колишніх союзників, то воєнні кораблі держав Оси скоро поставили би британські кораблі на Середземному морю в критичне положення. Ось чому це стало для Німеччини такою важною річчю заставити тепер французький уряд у Віші закинути вичікуюче становище й остаточно заявитися вповні за держави Оси. Ось звідки йде натиск Німеччини на Петена викинути зо свого „уряду" всіх міністрів, що цьому плянові опираються, й заступити їх явними льокаями Німеччини: Доріотами, Лявалями й Деатами.

Звісно, американський уряд робить усе, що може, щоб не допустити до цього остаточного оплюгавлення доброго імені Франції союзом з найпотворнішим режимом нових часів. Коли одначе це йому не вдасться, то Обєднані Держави певно від цього ще не програють. Війна, щоправда буде трудніша, але й рівночасно ситуація буде ясніша, коли французькі запроданці скинуть зо себе маску скритих приятелів і витягнуть меча в обороні ворогів Обєднаних Держав, а рівночасно явних ворогів Франції.

Пан-Американське Обєднання Затіснюється

Цьогорічний Пан-Американський День, що його відсвятковано по всіх американських республиках, а в першу чергу в Злучених Державах, вказує на одно: Ідея Пан-Американської Юнії, започаткована тому 52 років, не тільки, що принялася, але природно зростає і скріпляється з кожним роком. І так виглядає, що та війна закріпить ту Ідею так сильно, що вона таки стане великою дійсністю. Якщо так станеться, а є певні познаки, що так буде, то історія памятатиме не тільки заслуги великого визвольника Болівара, що був за таку ідею ще більше ніж тому 100 років, але й нашого президента Рузвелта, що кладе нові й модерні основи під здійснення пан-американського обєднання.

Хто слідить за відношенням уряду нашої держави до інших американських республик, той мусить завважити, що наш уряд оминає всюди навіть тіни чогось такого, що моглоб вказувати на те, що Злучені Держави мають якісь імперіялістичні заміри, змагаючі до опанования цілої американської півкулі, чи якоюсь одною чи другою американською державою. Зате треба признати, що уряд кладе велику вагу на те, щоб освідомити всі народи, що замешкують американську півкулю, щодо цього, що в них усіх є спільні інтереси, особливо в таких випадках, коли іде про оборону краю. Є, очевидно, і багато інших, зокрема економічних інтересів, що повинні бути обговорені й наладнані в такий спосіб, щоб на тому всі користали. І це робиться. Навіть можна сказати, що всі ці заходи уряду Злучених Держав знайшли вже прихильний відгомін в урядах усіх інших американських республик.

Тільки як брати під увагу спільний американський фронт проти Держав Осі, то ще Арґентина і Чіле остають формально невтральними. Але, як знаємо, і в тих державах є сильна публична опінія за те, щоб іти до війни і стати отверто по стороні Обєднаних Держав.

Нема сумніву, що коли Пан-Американська Юнія досі не виказала більших успіхів, як цього можнаб сподіватися, то тому, що тут заважували головно економічні проблеми конкуренційної натури. Вашинґтонський уряд саме над тим працює, щоб ті перешкоди були усунені. Це цілком певно станеться, а тоді Пан-Американська Юнія стане обєднана політично, економічно, а навіть культурно, бо й на тій ділянці робиться тепер багато.

ЯК РОЗВЯЗУЮТЬ ВАЖНІ ПРОБЛЄМИ?

Навіть у громадських справах, що не є розміром і вагою дуже великі, добре поводитись так, як поводяться люди, коли полагоджують справи, що є великого, державного чи міждержавного значіння. Коли наприклад, хочемо довести в нашім власнім невеликім середовищі до обєднання всіх наших творчих сил, то хоч це всі визнаємо конечним і потрібним, не так легко це осягнути. Це всі ми добре знаємо. А це тому, що коли люди настроєні проти себе і собі не довіряють, та коли таке триває десятками літ, то цього не можна так скоро наладнати, хочби всі собі такого наладнання дійсно щиро бажали. І тому, коли є спроби наладнання таких бажаних усіми відносин, то не треба думати, що коли ті спроби не вдаються чи рвуться, що вони вже через те не можливі чи не потрібні. Зате треба далі поступати так, щоб здійснилось те, що загально вважаємо добрим і потрібним. Значить, що треба заховувати те зближення, чи ту крихітку взаїмного довіря, які вже з тяжким трудом здобуто й не допускати до такого, що далі нарід розбиває і ширить хаос і зневіру, словом: нову деморалізацію. Бо коли є добра воля, то можна при найближчій нагоді знову почнати започатковане не добре діло в надії, що тепер чи пізніше, а таки доведеться його до успішного кінця.

Прикладом того, як прямується до розумної розвязки важних проблем є боротьба між британським урядом й індійським представниками в справі Індії. Як знаємо, це проблема стара, дуже замотана й наболіла, але незвичайно великої ваги, особливо в теперішню пору. Так є, що цілком певно є по обидвох сторонах бажання зліквідувати конфлікт і дійти до згоди. Саме тому британський уряд вислав спеціяльну місію, на чолі якої поставив сера Стафорда Крипса, себто таку людину, яка сьогодня по Чорчілі є в Англії найвпливовішою, та яка, коли іде про Індію, тішиться у ній загальним довірям. Цеж загально відоме, що Крипса вважають всюди в Індії за приятеля. А проте і йому не вдалось переконати індійських націоналістів, щоб приняли далеко-сягаючі й дійсно ліберальні пропозиції британського уряду! І справа розбилась. Так, але як?

В першу чергу важне те, як віднісся британський уряд до Крипса, що не доконав того, що було на нього покладено. Отже британський премієр Чорчил ствердив, що Крипс зробив усе, що було в людській силі, щоб сповнити ті надії, які були на нього покладені.

Далі заявив Чорчил ще те, що хоч місія Крипса не осягнула своєї цілі, то її не можна вважати невдатною. Те, що було між представниками обговорене, буде цінним матеріялом для дальшої акції, основою для будучого поступу і успіху.

Далі дуже важне те, що сказав сам Крипс.

Він ствердив, що згоди не осягнуто. Але через те не повстало ніяке озлоблення між тими, що переговорювали і не могли договоритись, хоч, як виходить, нераз дебатували дуже гарячо й гостро... Всі розуміють, що ті розмови будуть згодом доброю підставою до дальшого розчовплування отсеї тяжкої проблеми.

Далі Крипс ствердив ще й те, що всі дійсно й щиро змагали до згоди. Та проте пробували... За ту невдачу не могли одні одних обвинувачувати. Але того робити не треба. Хай я сам, каже Крипс, возьму за те все вину на себе самого, як це допоможе справі оборони Індії... Мене одного, каже Крипс на іншім місці, обвинувачуйте за неуспіх, а не чіпайте за те, наприклад, заступника короля, себто найвищого британського достойника в Індії, ні начального команданта армії, бо вони в тому цілком не винуваті. Навпаки вони старались усіми силами допомагати, щоб дійшло до згоди... Ось так говорить державний муж, що думає про справу, а не про себе.

На тому тлі Крипс виясняє далі те, і проблеми, через які не можна було осягнути повного порозуміння. Стверджує як позитивне те, що вже всі в Індії вірять, що Англія дійсно щиро хоче дати Індії незалежність. А коли цього не робить зараз, то причина тому війна, яка не дає можливости перевести відразу ось таку велетенську переміну в тому часі, коли ворог став уже на порозі. А Все-Індійський Конґрес і Мусулманська Ліга це поминають і домагаються негайної незалежности і негайного перебрання цілої оборони краю у свої руки. Отже не беруть під увагу теперішньої воєнної ситуації в такий спосіб, як мусить її брати Велика Британія, звязана умовами з Обєднаними Державами щодо спільної оборони і спільного ведення війни.

Переговори розбились. Але й при розбиттю усі памятали за те, щоб те розбиття не стало катастрофальним для найважнішої справи, якою є тепер війна з Державами Осі. І тим теж виявлено великий розум і справжній патріотизм. Бо не тільки британський уряд заповів, що все є готове до оборони Індії перед японським наїздником, але і індійські провідники виразно підкреслили, що вони не мають нічого спільного з Німеччиною і Японією і вжиють усеї сили, щоб ті агресори не могли захопити Індії. Вони теж постійно підкресляли, що домагаються повної незалежности вже тепер головно тому, що думають, що саме таким способом вони моглиб поставити в Індії ще більшу силу, щоб допомогти Обєднаним Державам перемогти Держави Осі. Знову Неґру, один з головних провідників в Все-Індійськім Конґресі, зазначив ще окремо, що індійські політичні партії нічого не зроблять, що моглоб пошкодити воєнній підготові британців чи — американських приятелів, що прибувативуть до Індії.

Ось так, як бачимо, вправді не осягнуто цілі, але через розумне, тактовне й патріотичне поведення положено основи під пізнішу угоду. І заразом не нанесено великої шкоди справі оборони краю, що є наразі найважніше.

Чи Комунізм є Для Америки Загрозою?

Злучені Держави є у воєннім союзі з СССР. І стараються дати якнайбільшу допомогу Советам, щоб тим лекше можна було перемогти Гітлера. Те, що Злучені Держави є в союзі з Советами й їм допомагає, викликує у декого побоювання, що ми ось тим скріпимо большевизм та його поширення в світі а в тому і його поширення в Злучених Державах, що може бути загрозою для американського суспільного ладу та американського демократичного світогляду.

У тій справі забрав голос Джозеф Е. Дейвис, бувший американський амбасадор до Москви, якого книжка п. н. „Місія до Москви" належить тепер до найбільш читаних, а його голос до найвпливовіших, коли іде про розуміння Советів, Сталіна і т. п. Ось тому вартує познакомитись з тим, що він пише в магазинній частині часопису „Ню Йорк Таймс" з 12. квітня б. р.

Отже Дейвис є того погляду, що клич, начеб комунізм був загрозою для Америки, є нічим іншим, а тільки німецькою пропаґандою, яка хоче вмовити не тільки в Европу, але теж і в Америку, що якщо Німеччина провалиться зо своїм націзмом, то цілий світ залле московський комунізм. Дейвис твердить, що в ССР нема дійсного, „клясичного комунізму". Існує він хіба лиш як ідеольоґічна доктрина у вищих советських колах. Советський Союз, каже він, не є комуністичною державою. Навіть самі лідери СССР кажуть, що їх держава є „соціялістично - демократичною". Комунізм Маркса та Енгельса занехано для збереження самої советської структури як державної одиниці.

Намагання упромисловити СССР, каже Дейвис, вимагало надлюдських зусиль, тому советський уряд мусів завернути до таких капіталістичних метод (стахановщина), які передтим був так нещадно осудив. Це була Сталінова пятирічка, а не комунізм Леніна, Маркса та Енгельса, що зуміла збудувати механізовану воєнну машину, яка нині ставить опір гітлерівській армії — твердить Дейвис.

І не тільки на економічно-промисловому полі, мусіли Совєти відступити від своїх комуністичних кличів. На інших ділянках життя діється те саме. Совєти нашвидко перецінюють давніші цінности і натягають старі буржуазні шори. Родинне життя та дім набирають такого значіння в Совєтах, як по інших капіталістичних державах. Особливо є замітних в СССР наглий зріст російського націоналізму, який манифестується на всіх ділянках життя: в армії, в літературі, мистецтві, церкві й т. д. В армії, між іншим, привернено давні соціяльні ріжниці. Витворюють нові „кляси", хоч большевики не люблять називати їх властивими словами. Одним словом, каже Дейвис, Совєти завертають „на право" цілою силою пари.

Дейвис твердить, що людська натура є суперечна комунізмови і так довго, як довго людська натура не зміниться, комунізм не прийметься. Завдяки коштовний російській революції, каже Дейвис, людство навчилося цього, що комунізм є не можливий в практиці. Світ повинен подякувати москалям за цю науку. Щобільше, демократична доктрина, яка проповідує зміну й поступ через еволюцію, є без порівнання вигідніша. Людство не визбулося цілковитого самолюбства. Російський комунізм не може Америці нічого дати, бо американська земля не є пригожою під комунізм. Зрештою, в Америці нема таких страшних обставин, що гналиб розпеченаний нарід в обійми комунізму. Навіть підчас найбільшої депресії, комуністична партія не зуміла обєднати в Америці більш ніж одну частину з одного процента всіх виборців Америки. Що більше, тепер число тих комуністичних виборців постійно малїє.

Американська ліберальна доктрина виховання, оперта на англо-саксонських традиціях, відтак Велика Карта Вольностей, Декларація Незалежности й Конституція Злучених Держав Америки, оце є ті духові джерела, з яких черпають американці духовий корм, який противний засадам комунізму. Крім того трисистемна влада (законодатна, виконна та судівнича) вможливлює урядову рівновагу та гарантію демократичних прав, береже суверенність народу й тим самим внеможливлює загарбання влади одною особою чи групою (диктатура); судівнича система з лавою присяглих, вкінці охорона обвинуваченого й т. п. дають приватному громадянинови повну нагоду використати свої права перед владою й тим самим хоронить його перед самовіллям тоїж влади.

Та одною з найголовніших причин, що кажуть американцям відкинути комунізм, це каже Дейвис, пошана та любов до приватної власности. Є в Америці повно людей, що мають свої доми, фарми та реальности. Ніґде на світі нема стільки приватних власників, що саме в Америці. Американський уряд робить все, що в його силі, щоб проблему мешкання уліпшити якнайкраще. В останніх кількох роках заходом уряду поведено розбудову федеральних проєктів, які вможливлюють міліонам доступне та модерне помешкання. Такі люди, що користають з тих благ, не мають охоти захоплюватися комунізмом та робити революцію.

Релігія являється не меншим чинником у цій барієрі проти комунізму як інші вище згадані чинники. Американський нарід є глибоко релігійним народом, тому то такі рухи як комунізм чи фашизм, що намагаються нищити релігію, не знайдуть серед американців прихильности.

Щодо Комінтерну, то Дейвис пише, що під сучасну пору його діяльність в Америці дуже обмежена. Дейвис переконаний, що всякі намагання застрашити Америку комуністичною загрозою є упляновані Гітлером на те, щоб внести в американські ряди хаос і тим способом ослабити демократичний світ.

Ів. Керницький.

Горе Поета

(УРИВОК ІЗ КОМЕДІЇ)

ДІЯ І.

Молочарня в стилевім, гуцульськім домику. Ліворуч помальований на біло прилавок, біжить овально попри стіну. За прилавком — стіна з полицями, що на них розставлені пляшки з молоком, коробки з бриндзою, сирки, кістки масла і т. д. Праворуч — від прилавка стоять столики, застелені білими скатертями, біля столиків крісла. Крізь шкляну чолову стіну сцени видно веранду, заставлену також столиками. При столиках — гості, літники. Приходять, сідають, пють молоко і розходяться. З веранди ведуть входові двері — праворуч, до магазину. —

Здалека, поза верандою видніє чудова панорама гір порослих лісом і мріє червоними дахами містечко. Річ діється на початку літа, в підгірському містечку - літниці. Гарний соняшний день, передполуднем.

Ява І.

МАГІСТЕР-МОЛОЧАР (стоїть за прилавком, у білому фартусі): То, кажеш, безвиглядна безвиглядність!...

ПОЕТ (сидить похнюплений при столику над недопитою шклянкою молока): Ніби...

МАГІСТЕР: А до редакції ти не носив тих своїх поезій, не показував видавцям, книгарям!...

ПОЕТ (поривчасто): Так... не носив!... А щож я роблю вже цілих три роки!! Ходжу та й ношуся з тими скриптами, як баба з поросятем — від Анни до Каяфи, з одної редакції до другої, від одного видавництва до другого.—

МАГІСТЕР: Ну і що?

ПОЕТ: Ну і що!

МАГІСТЕР: Не хочуть друкувати?

ПОЕТ: А не хочуть друкувати.

МАГІСТЕР: А щож кажуть? Не маєш таланту, чи як?..

ПОЕТ (схопився з крісла): Ах, дай мені спокій! Чоловіче, — якби ти того наслухався, що вони говорять, то тобі голова облізлаб так, як мені оце облазить — в 22-гій весні життя... Страшні речі, кажу тобі, страшні речі!... Розпука тебе чіпається, божевілля!... Перших моїх 37 сонетів лежало в одній редакції пів року! — і ніхто до них не подивився... То мене, розумієш, почали чорти брати, бо я щоденно лазив допитуватися, що з ними є. Врешті мені терпцю не стало! Пане редакторе, кажу, докиж ці мої сонети будуть у вас вудитися! Я вже чекаю пів року!... А той ціле до мене з криком: Слухайте, молодий чоловіче, каже, а ви знаєте скільки Джек Лондон чекав, заки видрукували його першу повелю?! Два роки, розумієте, два роки!!... Я роблю скромну міну і кажу: Пане редакторе, та я не є Джек Лондон, я такий собі початкуючий поет... А він тоді злорадісно-тріюмфально: Отже ви тим довше можете ждати!...

МАГІСТЕР: Слушно. Як Джек Лондон так довго ждав, то чому ти не можеш?

ПОЕТ: Буйда, брате, звичайна буйда, то лише був його такий „трік", щоб мене позбутися. Потім він винайшов на мене інший спосіб. Пане товаришу, каже мені раз, ваші поезії ґеніяльні, „нон плюс ультра", щось надзвичайне, та, на жаль, не можемо їх друкувати, бо все булоб сконфісковане!...

МАГІСТЕР: Ну, а чомуж ти пишеш такі революційні речі?

ПОЕТ: Такасама буйда! Я можу тобі присягнути, що він ні стрічки, ніже коми не прочитав із моїх поезій, але, щоб мене врешті спекатися — виїхав із тою цензурою!... (Сідає при столику й похмуро вдивляється в недопите молоко). По році таких щоденних мук, я попав у шевську пасію: відобрав скрипт, подер, погаратав на шкамаття. І...

(Докінчення на стороні 3-тій)

НА РІЖНІ ТЕМИ

ВИНАХІД?

Редактор газети „Памперо", головного органу німецької пропаганди в Аргентині, має від якогось часу труднощі з добуттям для своєї газети паперу. Канадійські й американські паперівні саме, від котрих він побирав папір, тепер не хочуть давати йому паперу на видавання пропаганди проти себе, і „Памперо" мусіло зменчити свій обєм з 16 сторін на 4 сторони.

Та це видно не зневохочує геройського редактора. Він заявляє в крикливій передовиці, що він буде далі видавати свою газету, хочби йому прийшлося видавати лише одну сторону.

Нажаль, як робиться папір на одну сторону, не сказано.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ПОМИЛКИ

На масовім вічу норвезьких імігрантів, влаштованім 80 норвезькими громадянськими й церковними організаціями в Ню Йорку, говорив Фин Мов, норвезький редактор і директор „Норвезького Інформаційного Бюра", про причини норвезького непідготовання до війни.

Заявив він, що Норвегія тому не було підготована до війни, бо вона думала, що, як вона останеться невтральною, вона не буде втягнена в війну.

Норвежці не були одинокі, що зробили таку помилку. Робили її й деякі американці. Одні чесно, а інші уживали цеї помилки для поширення американського непідготовання в інтересі німців.

ДИВЛЯТЬСЯ НАПЕРЕД

Британський міністер війни Ернест Бевин розкрив оноді, що він уже займається питаннями повоєнної демобілізації.

Він каже, що розвязання армій мусить викликати великі переміни; якщо край до них не підготовиться заздалегідь, населення може сильно терпіти.

Взявши під увагу терпіння народів, які не підготовлялися до війни і в ній найшлися, не можна так дуже дивуватися, що народи в війні приготовляються вже до мира, тим більше, як він має бути тривалий, як мається запобігти вибухові нової війни.

ЩЕ НОВА НАУКА

Медичні офіцири американської армії й фльоти підчеркують тепер з натиском, що модерний вояк мусить уміти не лише воювати, але й лікувати себе на випадок, колиб він був ранений, а під рукою не було лікарів ні норсок.

Правда, модерна медицина дає для нього нові засоби, передовсім морфіну для облекшення болю й сульфаніляміди для запобіження гангрені, але вояк мусить вміти, як їх уживати.

Назагал модерна війна вимагає від вояка вищої інтелігенції, ніж давня війна. Дурна людина вже й добрим вояком не може бути.

ВПЕРЕД ЧИ НАЗАД?

Війна розцікавила людей багатьома справами, і це відразу відбивається на поширенні часописів. Зростають, кажуть передовсім поважні часописи.

Одначе замітно, що образкові газети, котрі, як кажуть, учать людей не читати й думати, але приглядатися образкам без думки, зовсім не проявляють занепаду.

На один бік люди ніби розуміють, а на другий дурніють.

Fifth Column Charge Is Lie, Ukrainian Association Says

Jersey City, N. J.

Editor The Vindicator, Sir:

Our attention has been called to an article in your paper on March 24, by Victor M. Bienstock, under the caption, "The Fifth Column Marches on—Ukrainian Organization in U. S. Under Nazi Rule—40,000 in National Association Subject to Powerful German Propaganda Campaign."

In the article we find false, malicious, untrue, and libelous statements made concerning and against the Ukrainian National Association, Inc., of which the undersigned are the supreme executive officers.

The Ukrainian National Association, Inc., is a fraternal and benevolent organization, duly authorized and licensed by the insurance departments in the states in which it is doing business. It is an American organization and is not connected in any way, nor controlled by, any organization or persons except by the members, themselves, through their duly elected delegates, who elect the officers of said association at quadrennial conventions.

The record of the Ukrainian National Association, Inc., during its 48 years reflects a consistent loyal adherence to our American government and its democratic ideals and institutions in every respect. It also clearly manifests its abhorrence of any totalitarian ideologies and subversive activities.

The statements, innuendoes, inferences, purposes and intent contained in the article that the Ukrainian National Association, Inc., is under domination or control of Nazi, Fascist, subversive, or un-American rule are base falsehoods.

It is also absolutely untrue that agents of the Federal Bureau of Investigation raided the offices of the Ukrainian National Association, Inc. Charges made by the author that the great majority of the officers of our organization are members of pro-Nazi or pro-Fascist organization; that these alleged pro-Nazi or pro-Fascist officers control its policies and activities; and that the 40,000 members have to pay tribute or give financial assistance to any other organization, particularly of an alleged pro-Nazi or pro-Fascist nature, are base falsehoods, without any foundation and fact.

The malicious attempt by the author in stating that funds of the association were blocked by a Treasury order, and then being compelled to admit that the said funds were "unfrozen" by the Treasury department, clearly evidences the total presentation of the truth and manifests a willful, vicious intent to infer irregularities and subversive activities on the part of the association. The Treasury Department on December 19, 1941, blocked the funds of the association. On the same day it unblocked these same funds. The action of "unblocking" by the Treasury Department speaks for itself.

On behalf of the Ukrainian Association, Inc., we submit that the said article has been written with a total wanton disregard of the true facts and for the sole purpose of maliciously libeling the Ukrainian National Association, Inc., its officers and members.

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

N. Muraszko, president — D. Halychyn, Secretary.

("The Youngstown Vindicator," Sunday, April 12, 1942.)

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Ню Йорк, Н. Й. — Громадянин Платон Стасюк, бизнесмен з Ню Йорку, замовив ще один примірник „Історії України" М. Грушевського по англійськи з тим, щоб вислати це „в подарунку" для о. Е. Ж. Фланагана в Бойс Тавн, Небраска.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН. — Начальний вожд американської армії, ген. Маршал і представник Рузвелта, Гопкінс, відбули дальші конференції з британськими політичними і мілітарними представниками, як теж розпочали розмови з представниками ріжних країв, окупованих німцями. В поінформованих колах говорять, що ті розмови стоять у звязку з плянованою інвазією на Европу.

ІРАН ЗІРВАВ ЗВЯЗКИ З ЯПОНІЄЮ

ТЕГЕРАН. — Іранський уряд звелів японському амбасадорови і японським конзулям забиратись з іранської території. Причиною зірвання дипльоматичних звязків з Японією є те, що японські державні представники в Ірані займались шпигунством і пропагандою, некорисною для Ірану.

АРМІЯ З ОДНОГО ЧОЛОВІКА. Так американські вояки називають капітана Артура Вермута, котрий один порахувався з 116 японськими вояками в Батаані. Він держить в руках машиновий кріс, котрим він сіяв спустошення серед наступаючих японців. Коло нього його помічник.

З БРАЗИЛІЇ ПРО ПОТРЕБУ ЗАРЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Редакція „Свободи" в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Не відмовте разом з цим моїм листом видрукувати листа, якого я одержав з Бразилії після мого останнього допису до наших часописів спиводу рекордування української пісні, в жовтні минулого року. З цього листа можна бачить, як ставляться до рекордування пісні українці за межами Злучених Держав, де „вигідні американські умови життя" не приспали любови до рідного мистецтва, як це є у нас. Лист не потребує коментарів.

Олександер Кошиць.

* *

С. Павльо, Бразилія.
4-го грудня 1941.

До В-пов. Д-ра Олександра Кошиця.

Вельмишановний Пане!

Цілком поділяємо Ваше обурення на наші невідрадні відносини, на нездорові суспільні явища та на тих „діячів", які гальмують справу зафіксовання української пісні... Українську пісню повинні шанувати як дорогоцінну реліквію всі ті, хто ще почуває свій звязок з українським народом, та в кого галасливе місто й несмачні „джези" не вбили ще української душі.

Казав батько Тарас: „Наша пісня, наша дума не вмре, не загине". І невжеж ми, що маємо спокійне й сите життя, як зауважуєте слушно, допустимо до того, щоб пісня, перед якою хилять з пошаною голови чужинці завмерла тут, на американському континенті? Ми, що маємо можливість вивести її в усій красі перед світом? А що залишимо нашим нащадкам?

Тяжко вірити, щоби групова боротьба та гризня аж так здеморалізувала наше громадянство, що воно затратило те ніжне почуття, які перенесло сюди зпід блакитного неба України? Вважаємо це якимсь непорозумінням, яке мусить швидко скінчитися та відновити „славу України", яку так гірно репрезентує невмируща українська пісня.

Щоби це приспішити, тормосіть далі „заціплі сумління", приєднуйте впливових діячів та будіть громаду.

Ми члени був. Товариства „Український Осередок" в Сан-Каєтано (тепер тут усі чужинецькі організації розвязані) замовили комплети дисків і з нетерпеливістю очікуємо їх появи, бо вже тепер маємо згоду одної Сан-Павльської **радіостації влаштувати українські пів-години без якоїсь заплати з нашого боку. Бразилійці, які памятають виступи тут Української Капелі під Вашою орудою, і слава, якою користуються українська пісня та Ваше імя, промовили до них і вони заздалегідь погодились передавати через радіо українські пісні.** А в одній стації нам відповіли, що коли диски зарекордує „Колумбія", то вони самі куплять один комплет. Та ми певні, що можна продати скілька комплектів. Бажаємо Вам сили й витривалости та якнайбільшого успіху в цій великій справі. З пошаною вдячні Ваші земляки: М. Дніпровий.

Підписи: Едвард Віцке, М. Дніпровий, Василь Гучок, Микола Письменний, Священ. Василь Постоляк, Йосиф Вікжанівський, Михайло Стефанишин.

Горе Поета

(Докінчення зо сторони 2-гої)

МАГІСТЕР: І...

ПОЕТ: ...і написав нову збірку... (зітхнув). Заніс до другої редакції — знову лежала пів року. Не видрукуємо!... Незле, кажуть, незле, маєте талан, але воно подекуди негідне з католицькою мораллю... В нас це не піде. Беру і несу до третьої: лежала рік. Ну, так, кажуть, талановита річ, маєте хист, маєте свій стиль, але не потрібно вилазите з клерикалізмом... Знаєте... це добре до „Місіонаря", але нам не підходить... Беру — і несу до четвертої...

МАГІСТЕР: Знову лежить пів року?...

ПОЕТ (лютo): Так! Знову лежить пів року. А я чекаю і чекаю, щоб нарешті довідатися, що їхня група заступає в літературі клич „арт пюр ль'арт", а я перепачковую в своїй збірці патріотичні гасла!

МАГІСТЕР: То було нести до націоналістів!

ПОЕТ: Тож я зараз і заніс...

МАГІСТЕР: І довго там лежала?

ПОЕТ (знова встає з крісла): Зовсім не лежала! Казали мені відразу забиратися з тим фантом! Сказали мені, що я є псевдонаціоналістом, що я тільки підшиваюся під їх кличі, а по правді, то я ширю дефетизм, зневіру, хуторянство, сльозавий сентименталізм і... дідько знає що!

МАГІСТЕР: Ну, бачиш: то, видно, що ти опортуніст!

ПОЕТ (напів плачем): Та який опортуніст, чоловіче, бійся Бога святого! Таж ті люди не можуть зрозуміти, що я не можу в моїх поезіях видвигати політичних маніфестів, або ціліх ідеольогій, — я пишу це, що мені диктує моє серце, що відчуває душею, що чую в собі тут... тут (беться кулаком в груди).

МАГІСТЕР (бубнить пальцями до прилавка): Гм!... То чиста халепа!

ПОЕТ: Або ті книгарі — ці пявки, ті рекини! Ти знаєш, що один із них мені запропонував? Видайте, каже, книжку, власним коштом, а я вам дам свою фірму — а приходом поділимося на половину... Подумай — яка перфідія!... Ще інший платив мені такий „гонорар", що якраз сталоб на папір і чорнило... А як він калькулює, подумай: Я, каже мені, не можу вам більше заплатити, як те, що мені верніться за наклад проданий опісля на макулятуру. Я, каже, нічого на тім не зискаю, я хочу лише зробити для народу культурне діло... (гримає пястуком до стола). Культуртрагер, чортиб його дерли! І не повісити такого догори ногами?!

МАГІСТЕР: Слухай, мой, не маєш чого так гороїжитися. А якби твої поезії пішли на макулятуру, то що? Трудно. Так нераз бувало зі славними людьми. А от я ще донедавна пакував яйця в „Затоплений Дзвін" Гавптмана, перекладений на українське, а Ібзенового „Пер Гінта" — оттаку стирту маю ще в магазині...

Я в а 2.

АННИЧКА (вродлива, чорнява гуцулочка у вишиваному очіпку, вбігає з магазину): Пане Славцю!... (маніжиться до магістра і водночас кокетує очима похнюпленого поета). А, дайте мені тих мідеників, бо не маю що панам видати.

МАГІСТЕР (трохи зніяковілий сягає до прилавка по гроші): Маєш, маєш.

АННИЧКА (далі зиркає на поета): Аді, а цес панич чього так бануе?

МАГІСТЕР (випихає її зза прилавка); Йди, йди, не питай багато, бачиш, що гості чекають. (Анничка сміється й вибігає на веранду).

Я в а 3.

ПОЕТ (допиваючи молоко): То хто, ця мала?

МАГІСТЕР (трохи збентежений): Яка — мала? Ах, ця... Це — Анничка...

ПОЕТ: Ага, Анничка...

МАГІСТЕР: Ну, так... Моя... моя... підручна сила, місцева гуцулочка. Помагає мені в молочарні вже другий сезон. Дуже моторне, дівча...

ПОЕТ: Бачу, бачу...

МАГІСТЕР: Вона... бачиш... така, трохи сміла до мене, правда!... Це тому, що я ближче цікавлюся її... її... долею, ну, такби мовити — перевиховую її, цивілізую, вчу дещо... От, на зиму хочу її вислати на 6-місячний курс до господарської школи. Бо, знаєш, шкода дівчини, щоб змарнувалася. Вона має таку... таку... вроджену інтелігенцію!

ПОЕТ (бубнить пальцями до столика): Умгу, умгу...

МАГІСТЕР: А вертаючись до тих твоїх поезій — то слухай: Ти не маєш це причини попадати в такі мінорні настрої. То ще не є так зле. Бачиш — я не дуже то мощно визнаюся в літературі, бо я зі замилування — правник, а по званні — молочар, але наскільки мені здається, то твоя Муза має в собі зародки справжнього генія.

ПОЕТ (схопився з крісла): Що?!

МАГІСТЕР: Ну, так. Якщо в твоїй збірці є моменти клерикальні й безбожницькі, ліберальні й націоналістичні, — ну то ти, брате, хіба другий Шевченко! Бо в нас тільки з Шевченка кожна партія робить свого штандартового пророка й кожна ідеольогія натягає його заповіти на своє копито!

ПОЕТ (падає на крісло): Ех, сховайся з такими жартами...

ЗОЛОТА ЗІРКА. — Президент причіпає адміралові Гаролдові Старкові, начальникові фльотних операцій, золоту фльотну зірку.

РУЗВЕЛТ ЩЕРАЗ ДЕФІНЮЄ РОЛЮ МЕКАРТУРА

ВАШИНГТОН. — Запитаний журналістом на пресовій конференції, президент Рузвелт щераз повторив, що ген. МекАртур є начальним командантом всіх сухопутних, морських і повітряних сил на Південно-західному Пацифіку. Він заявив, що величезна більшість преси правильно очеркує його ролю й тому щодо цеї теми не повинно бути жадних суперечностей.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Г., Рінгос, Н. Дж. — І одно і друге є правдиве. Одна новинка, ось та з Вашингтону, подає, що сказали представники Міжнародного Червоного Хреста, а друга подає те, що розповіли голяндські старшини. Це два цілком інші джерела. Тепер самі американські газети зазначували, що новини, які вони передають, переходять ріжні цензури, головно заграничні, бо тепер війна. І те повинні мати на увазі читачі, що читають газети.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Віче для продажі Воєнних Бондів.

Українсько - Американський Виконавчий Комітет для продажі Воєнних Бондів в Ню Йорку, якого головою є есемблімен Степан Ярема, робить приготування до великого віча, що має відбутися в Ню Йорку, на якім усі українці будуть покликані до масового закупу американських воєнних бондів.

На своїх останніх зборах дня 10-го квітня, комітет рішив змінити день і місце віча, щоби дати більше часу товариствам приготовитися до участи у вічу. Отже віче відбудеться в неділю, **дня 17-го травня,** в годині 1:30 пополудні, в просторій сали **Купер Юніон** при третій евені й Астор Плейз в Ню Йорку.

На вічу промовлятимуть бесідники від департаменту скарбу і від українських установ. Також перворядні українські артистичні сили згодилися виступити в концертових точках на вічу зовсім безкорисно.

Рішено скликати збори загального комітету, що складається з представників усіх організацій, парохій, товариств і клюбів міста Ню Йорку, на пятницю, 17-го квітня, в годині 8 вечером, у приміщенні Українського Демократичного Клюбу, 59 Сейнт Маркс Плейз, Ню Йорк, для обговорення всіх справ, звязаних з вічем і з веденням акції продажі бондів. Котра організація дотепер ще не має свого представника в цім комітеті, то проситься такого вислати на вище згадані збори.

Комітет апелює до всіх українців міста Ню Йорку, щоби вже від тепер старалися зголошувати всі свої замовлення на бонди через свої організації, і щоби також подали кілько бондів вже закупили. Урядники усіх українських організацій будуть мати у себе спеціяльно вироблені картки, на яких будуть записувати скількість всіх закуплених бондів українцями, щоби комітет мав докладний рекорд, як українці причиняються до вигри війни.

М. Радик, секр.

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Шевченківське свято.

Дня 22. березня ц. р. відбулося в нас традиційне свято в честь Тараса Шевченка. Свято відчинив короткою промовою предсідник Злучених Організацій п. Т. Періґ. Хор „Боян" під управою п. А. Когута відспівав гимн „Америка" та „Заповіт" Т. Шевченка.

Вступну промову виголосив о. П. Понятишин, який згадав в чому лежить сила Шевченкового ґенія та чому Шевченко має такий вплив на український демократичний нарід. Відтак виступив знову хор „Боян", а після того виступила із сольом пані Вонс-Хандога з Пітсбурґу, котра відспівала „Минули літа молодії" й пр., за що дістала тепле прийняття від публики. Акомпанював їй п. І. Сушинський.

Головний реферат виголосив п. Матвій Хандога, редактор „Народнього Слова" з Пітсбурґу, про значіння Шевченка для українського народу.

Далі виступали в програмі такі учасники солістки: п. А. Дідовська й п. О. Васько (останній окампанював п. М. Васько), які рівнож відспівали дует. Відтак поновно виступила пані Вонс-Хандога з рядом народніх пісень. По деклямації п. А. Терлецької та виступі „Бояна", який відспівав „І світає й смеркає", „Сонце заходить" і „Ой у саду", відбулася збірка на Американський Червоний Хрест, до якої промовляв п. Й. Стахура, голова комітету Червоного Хреста.

В третій частині свята відбулася сценічна картина „Садок вишневий коло хати", в котрій відіграли ролі такі діти: п. Р. Фесич, Марія Гулич, Павло Васько, Роман Стахура, Оля Васько й Марта Васько. Кінцеве слово виголосив п. Т. Періґ, який подякував всім за участь у святі.

На Американський Червоний Хрест зложили по $1: о. П. Понятишин, В. Сорока; Ю. Сухий, Н. Юрцестовський, М. Мамрич, М. Калька, І. Доровський, М. Терлецький, Т. Періґ; по 50 центів: Е. Мушинський, С. Сенич, К. Федак, М. Ліщак, Т. Васько, І. Павловський, С. Мельник, І. Стахура, п. Нестор, п-і Мушинська й п. Лукасевич; по 25 центів: М. Терлецька, п. Яробович, п. Диба, п. Вляма, М. Панько, Н. Н. (нечитко), Ю. Крощелідейка, п. Доровська, М. Васько, п. Стахура, М. Набережна, п. Сорока, п. Вибатий, В. Павло, І. Максимович, І. Марунчак, К. Сіка, М. Шубеляк, А. Когут і п. Ліщак.

Разом з дрібними жертвами було $25. Збіркою занялися: пп. І. Павловський, С. Скубяк, П. Стахура і Н. Петрик.

Софія Скубяк,
секретарка Злуч. Організацій.

ПАЛМЕРТОН, ПА.

Організаційні Збори.

В неділю, дня 22. березня ц. р. відбулися в нашій місцевости організаційні збори, на котрі загостив організатор У. Н. Союзу п. А. Маланчук. Збори були заповіджені в церкві священиком, бо запізно нас повідомлено, отож не було часу оголосити в „Свободі". Проте зійшлося невеличке число членів і не членів. Збори отворив Ігнатій Климишин, предсідник і покликав п. Маланчука до слова. П. Маланчук промовив до зібраних батьків і матерей, щоб вони вписували своїх дітей до У. Н. Союзу. Він доказував фактами, що своя організація дає корисніші умови обезпечення ніж якісь інші організації. У. Н. Союз є добре загосподарений та має здорові основи. П. Маланчук дав нам гарну лекцію, та біда в тому, що не всі наші українці цікавляться тим, коли хтось щось комусь доброго говорить та навчає. А це не добре. Часто є такі, що як прийде організатор до хати і каже записати своїх дітей до У. Н. Союза, то зараз почується, що „нема чим платити", або каже „мої діти вже мають асекурацію" і т. п.

Та хоч п. Маланчук не був в нас довго, бо це було перед святами і не було часу ходити по хатах, то всеж таки ми записали пару членів до нашої організації і коли би ще п. Маланчук загостив до нас, то ми би радо пішли далі за новими членами.

Михайло Куба, секретар.

НОСИТЬ УСЕ МАЙНО ЗО СОБОЮ. Ворожий чужинець вибирається до концентраційного табору в полосі Панамського Каналу. Як бачимо, він забрав зо собою все, навіть рукавиці до кулачної бійки.

ФІЗИЧНА СИЛА АРМІЇ Й ФЛЬОТИ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ

Армія й фльота Злучених Держав розпочали далекосяглу програму фізичного вишколу своїх міліонів мужчин, які за пару наступних місяців мають перейти в наступ на ворожі території.

Збройні сили Злучених Держав мають перед собою величезне завдання — вести перед в світовій кампанії Обєднаних Держав на семи морях та шести континентах. Проте, в перервах поміж періодами воєнних вправ, вони розбудовують фізичну витривалість гімнастикою, боротьбою, футболом, бейзболом та іншим спортом.

Джін Тані, бувший світовий чемпіон тяжкої ваги, зістав призначений головою секції фізичного вишколу Морського Бюра Плавби.

Недавно він казав: „Нашим завданням є — створити войовничу психольоґію. Ми були миролюбною демократією. Протягом двадцять літ ми думали про мирні речі. Тепер ми є у війні, чи нам то подобається, чи ні, але ми повинні провадити агресивну війну. Ми повинні змінити нашу психольоґію мирного часу на войовничу".

Тані був також чемпіоном боротьби в Американських Експедиційних Частинах у Франції в часі Першої Світової Війни. Він не думає, що досвідчені, фахові борці будуть відсилатися на боєві фронти. Але є певний, що фізичний вишкіл допоможе розвиткови мускулів та спокійному думанню міліонів вояків, з яких складаються наші збройні сили. Він казав: „Ми повинні навчати моральної відваги дійсного патріота".

Згідно з його заявою, тепер вербується 3,000 директорів та інструкторів фізичного виховання для фльоти. В тих рядах вже є найбільш визначні фахівці футболу, бейзболу, кулачного бою та боротьби. Американська армія організує подібну програму фізичного вишколу під командою полковника Т. Е. Дарби з Медичних Корпусів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Надзвичайний мітінґ Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудеться в неділю, 19. квітня, в 2. годині пополудні, в гали Укр. Гор. Клюбу, 13 Вашинґтон ул. Проситься довгуючих вирівнати свої вкладки, щоби не бути суспендованими. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Квартальні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 19. квітня, год. 2. пополудні, на 4950 Савт Пауліна. — В. Горинець, предс.; І. Побуцький, секр.; А. Партика, кас.

ЙОНҐСТАВН, О. — Тов. ім. Ольги Басараб, від. 348., відбуде місячні збори в неділю, 19. квітня, зараз по Сл. Божій, в церковній салі. Проситься всіх членів прийти й вирівнати свої вкладки, бо за нікого не будеться висилати з каси. — За уряд: Варвара Дубас, предс.; Марія Періґ, секр.; Йосифа Стахура, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 18. ц. м., точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. Тому, що є багато важних справ, приявність усіх членів обовязкова. Рівнож подаємо до відома, що всі члени нашого братства мають взяти участь в Союзовій Гостині в неділю, 26. квітня. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори Тов. „Зоря", від. 69., відбудуться в суботу, 18. квітня, в 8. год. ввечір, в гали укр. катол. церкви, 28 Іст 7. вул. — Проситься всіх членів прибути на збори. — Михайло Ликтей, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 19. квітня, в годині 6. вечером, в У. Н. Дому, 181 183 Фліґ ул. Проситься кожного члена прийти на збори і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу й до Тов. Січи Члене, що довжні більше як по два місяці, коли не вирівнають свого залеглого довгу, будуть суспендовані. Хто ще не має своїх дітей вписаних до У. Н. Союзу, то прошу повідомити відділового секретаря, котрий зайде до вашого мешкання і дасть вам пояснення про найкращі роди обезпечення вашої рідні в У. Н. Союзі. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217., відбудуться в неділю, 19. квітня, в годині 3. пополудні точно, в гали, де звичайно. Обовязково кожний член, як місцевий так і поза місцевий, має явитись на зборах, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости до Бр. і У. Н. Союзу, бо в противнім разі будуть суспендовані без жадного оправдання, бо тепер кожний працює і не повинен залягати з вкладками. Члени, старайтесь приєднувати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу та вписуйте своїх дітей, бо маєте всякі роди обезпечення для дітей і ліпші, як в інших. — І. Пастуший, предс.; П. Пасняк, кас.; А. Іванів, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99., відбудуться в неділю, 19. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься всіх членів бути присутними на зборах, бо є важні справи до полагодження. Також напоминається довгуючих членів, щоб по можности сплачували свої залеглости та щоби памятали за місячну вкладку, що треба конче що місяця заплатити. — Уряд.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться 19. квітня в 2. год. в галі церковній, 47 Говп Еве. Проситься членів, щоби прийшли на збори, а довгуючих, щоби заплатили свій довг, бо інакше будуть суспендовані, бо аж стид, щоби в теперішній час люди довгували до місцевої каси, коли всі добре роблять і добре заробляють. — В. Сметана, предс.; В. Бродський, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Квартальні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться в неділю, 19. квітня, по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих, щоб прибули якнайчисленніше, тому, що на цих зборах маємо порішити кілька дуже важних справ, котрі торкаються нашого відділу. Пригадується кожному членови і члениці, щоби вписували своїх дітей в ряди У. Н. Союзу. Тому, що остання конвенція в Гарисбурґ, Па., випустила два нових дуже цінних родів обезпечення для нашої молоді, отже не зволікайте нагоди. Проситься рівнож не занедбувати обовязку бути присутними на кожних зборах, а також і плачення своїх місячних вкладок, щоби тим самим заощадити роботи секретарфві, а рівночасно поминете неприємних наслідків такого зволікання. Приводіть нових членів, котрих приймемо до відділу і організації без вступного. — Василь Романів, предс.; Андрій Лида, кас.; Петро Сцілений, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42., відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 2. попол., в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Всіх членів, в головно урядників, проситься, щоби прийшли начас. Важні справи будуть до полагодження. Довгуючі члени, це останній зазив до вас: старайтесь цего місяця заплатити, бо рішучо будете суспендовані. — Петро Головачук, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230., відбудуться в неділю, 19. квітня, в год. 2. пополудні, в гали У. Н. Дому, 525 Вест Райєн Еве. Проситься всіх членів прийти на ті збори, бо є важні справи до полагодження, між іншим влаштування 30-літнього пікніку в тім ювилейнім раці. Обовязком кожного члена чи члениці придбати бодай одного нового члена до нашого відділу. Напоминається довгуючих членів, щоби сплачували свої довги, бо тепер на це пора, бо кожний працює. — За уряд: Іван Брац, предс.; М. Мушинський, кас.; Ів. Павловський, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Збори Бр. св. Михаїла, від. 140., відбудуться в неділю, 19. квітня, в церковній гали, 526 Вест Рейн Евеню, в годині 12:15. Проситься членів прибути начас і вирівнати свої вкладки, як також вписати своїх дітей до У. Н. Союзу. — Ст. Роган, предс.; М. Когут, кас.; Іван Кравець, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 11. квітня 1942. р. помер у Ню Йорку по тяжкій недузі член Тов. Свобода, від. 194. У. Н. Союзу,

МИХАЙЛО ТУРКЕВИЧ.

Покійний походив з Єзуполя, де родився 9. листопаду 1891. Помер, проживши 51 років. До У. Н. Союзу вступив 1918.

Полишив в смутку жену Марію, три замужні дочки: Карольку, Стефанію, Теклю, і одного сина Фелікса.

Похорон відбувся 14. квітня рано.

Нехай земля буде Йому пером!

Стефан Гнатишин, секр

Дня 1. квітня 1942. року помер у Тейлор, Па., по тяжкій операції член Бр. св. Івана Хрестителя, від. 411. У. Н. Союзу,

СТЕПАН ЛАДНЮК.

Покійний походив зо села Супрунівка, повіт Скалат, Галичина. Прожив всего 52 роки.

Похорон відбувся 4. квітня при участи родини, знайомих і членів Бр. св. Івана Хрестителя. Тлінні останки відпроваджено до греко-катол. церкви св. О. Николая в Олдфор, Па., потім на місце вічного спочинку.

Покійний полишив в смутку дружину Марію, сина Васлия і дочку (замужну) Анну і зятя Йосифа.

Спи, дорогий Приятелю, і нехай прибрана земля буде Тобі легка! Вічна память!

Тимко Трач, секр.

ТАРЗАН, ч. 545. Засуджений.

Цілком не зважаючи на виклик Тарзана, хитрий і підступно-облудний Вилієно звернувся до піратів і заговорив:

„Бачите, Тарзанові не можна вірити ні крихітки. Раз він є з нами, але другий раз обертається проти нас".

„Зроби його невільником та привяжи до ґалери, може тоді він змінить свою думку", закричали жорстокі пірати.

„До весел з ним", закричав злісно Вилієно, — заберіть з ним також і цього дикого хлопця".